

14.10.2025

Raportti; epävirallinen televiestintäministerikokous Horsens 9.-10.10.2025

EU:n puheenjohtajamaa Tanskan Horsensissa järjestämässä epävirallisessa kokouksessa 9.-10.10.2025 oli aiheena lasten suojeleminen verkkomaailmassa. Keskustelua käytiin ikärajojen varmistamisesta ja lasten suojelemisesta verkkomaailmassa. Kokouksen yhteydessä annettiin myös yhteisdeklaraatio ”*The Jutland Declaration: Building Blocks for a Safe Online World for Minors*”. Deklaraation allekirjoitti 27 maata, mukaan lukien Suomi.

Jäsenmaat korostivat lasten suojelun tärkeyttä verkkomaailmassa ja keskustelussa tuotiin esille verkkomaailman vaarat. Olemassa olevan lainsäädännön ja komission ohjeistuksen lisäksi ikärajojen varmistaminen nähtiin hyvänä keinona suojella alaikäisiä, mutta yksinään riittämättömänä. Keskusteluissa korostettiin myös holistista lähestymistapaa, jossa vastuu lasten suojelusta on lainsäätäjien, alustojen, vanhempien sekä koulujen yhteinen. Myös tutkimustietoa tulee hyödyntää. Lainsäädännön lisäksi tarvitaan yhteisiä toimia kuten työkaluja, joilla vanhemmat voivat valvoa ja rajoittaa lasten ruudun käyttöä, tietoisuuden kasvattamista ja medialukutaitoa.

EU:n televiestintäministerit kokoontuivat epäviralliseen ministerikokoukseen 9.–10.10.2025 Tanskan Horsensiin. Suomea kokouksessa edusti valtiosihteeri Marjo Lindgren. Kokoukseen osallistuivat jäsenvaltioiden lisäksi myös Norja ja Islanti. Televiestintäministerien epävirallisessa kokouksessa käytiin kaksi keskustelua. Keskusteluaiheina olivat ikärajojen varmistaminen sosiaalisessa mediassa ja alaikäisten suojeleminen verkkomaailmassa. Ministereiden työlounaan keskusteluaiheena oli digitaalisen suvereniteetin edistäminen Euroopassa.

Puheenjohtajamaa Tanska nosti aloituspuheenvuorossaan esiin Ukrainan tilanteen ja tuen tarpeen. Puheenvuorossa korostettiin, miten lapset ovat sosiaalisessa mediassa liian aikaisin ja altistuvat sisällölle, joka ei ole tarkoitettu heille. Lapsia tulee suojella ja heille tulee antaa mahdollisuus kasvaa turvassa.

Komission johtava varapuheenjohtaja Henna Virkkunen korosti myös lasten oikeutta turvalliseen kasvuun ja perusoikeuksien toteutumista. Digipalvelusäädös sekä artiklan 28 nojalla laadittu komission ohjeistus vievät jo osaltaan verkkomaailmaa turvallisempaan suuntaan. Lapsia, vanhempia ja tutkijoita tulee kuulla verkkomaailman suojeluun liittyen. Tähän tarpeeseen perustetaan sosiaalisen median tulevaisuutta pohtiva asiantuntijaryhmä. Tärkeää on myös huomioida suhteellisuus sekä yksityisyyden suoja. Vapaaehtoista ikärajanvarmentamista komissio ei näe riittävänä.

Virkkunen kertoi myös komission toimista televiestintäsektoriin liittyen. Näitä ovat mm. perustettavat tekoälyn gigatehtaat, Apply AI -strategia, lippulaiva-aloitteet, jäsenmaissa sijaitsevat Digital Innovation hub -keskittymät. Virkkunen korosti, että toimia tulee mitata. Virkkunen mainitsi myös droonit sekä ja hybridiuhat, joiden estäminen vaatii jäsenmaiden yhteisiä toimia.

Kokouksen ensimmäinen keskustelu käytiin ikärajojen varmistamisesta ja puheenjohtajamaa esitteli demon tanskalaisesta digitaalisen lompakon sovelluksesta, teknisen ratkaisun, jolla käyttäjä hallinnoisi itse jaettavia tietoja. Digitaalinen lompakko -sovellus sopisi sekä verkko- että reaaliaikaiseen ikärajan varmistamiseen keinona ja jakaisi vain käyttötarkoitukseen tarpeelliset tiedot.

Jäsenvaltiot korostivat puheenvuoroissaan, että reaali maailman ikärajan varmentamista tarvitaan myös verkkomaailmaan. Lapsia tulee suojella verkkomaailmassa heitä vahingoittavalta sisällöltä. Vastuu jakaantuu lainsäätäjille, vanhemmille sekä alustoille ja myös tutkijat on otettava keskusteluun mukaan. Keskustelussa korostui, että digipalvelusäädös ja säädöksen 28 artiklan nojalla annettu komission ohjeistus sekä audiovisuaalisia mediapalveluita koskeva direktiivi antavat hyvät lähtökohdat lasten suojelulle verkkomaailmassa ja niiden toimeenpanoa tulee seurata. Ikärajan varmentamisen teknisen ratkaisun tulee olla vankka ja yksityisyyttä suojaava. Jäsenvaltioilla oli useampia ehdotuksia alaikäisille sopivasta ikärajasta verkkomaailman sisältöihin. Puheenvuoroissa korostettiin myös yhteisen sisämarkkinan sirpaloitumisen vaaraa, mikäli lainsäädäntö ei ole EU-tasoisia.

Suomi toi puheenvuorossaan esille, että lasten suojelu verkkomaailmassa on lainsäätäjien, vanhempien ja alustojen yhteinen tehtävä. Suomi näkee riskiperusteisen lähestymistavan ikävarmennukseen oikeana suuntana. On tärkeää turvata sananvapaus ja yksityisyyden suoja kattavasti. Ennen uutta sääntelyä on arvioitava nykyisten lakien toimivuus. Myös tasapaino sääntelyssä on tärkeää, jotta eurooppalaiset yritykset säilyttävät kilpailukykyänsä. Suomi korosti puheenvuorossaan myös identiteetin varmistamissovelluksen vapaaehtoisuutta.

Kokouksen toinen keskustelu lasten suojelusta verkkomaailmassa toisti osaltaan jo ensimmäisessä keskustelussa korostettuja teemoja. Keskustelussa tuotiin esille verkkomaailman vaarat; alaikäisille sopimaton sisältö, grooming ja kiusaaminen. Keskustelussa korostettiin myös holistista lähestymistapaa, jossa vastuu lasten suojelusta on lainsäätäjien, alustojen, vanhempien sekä koulujen yhteinen. Useissa puheenvuoroissa tuotiin esille, että työkalut, joilla vanhemmat voivat valvoa ja rajoittaa lasten ruudun käyttöä eivät yksinään riitä ja vanhemmat eivät ole niistä eivätkä verkkomaailman uhkista tarpeeksi tietoisia. Toimiksi lasten suojelemisessa verkkomaailmassa esitettiin teknisiä ikärajan varmentamisen keinoja, tietoisuuden kasvattamista, medialukutaitoon panostamista sekä kansallisia suosituksia. Useampi jäsenmaa mainitsi myös voimaantulleet kännykkäkiellot kouluissa.

Suomen puheenvuorossa tuotiin esiin, että alaikäisten suojaaminen verkossa vaatii yhteistyötä. Digipalvelusäädöksellä on jo otettu askelia turvallisemmän verkkomaailman suuntaan. Tehokas lainsäädännön toimeenpano on keskeistä. Vanhemmille ja lasten kanssa työskenteleville tulee tarjota käytännön työkaluja ja tukea. Suomessa on suosituksia sosiaalisen median käytöstä ja ruutuajasta ja vanhempien vastuuta ei tule unohtaa. Suomessa on vahva mediakasvatuksen perinne, joka painottaa kykyä ymmärtää, tulkita ja arvioida mediaa kriittisesti. Lasten ja nuorten on tärkeää ymmärtää myös algoritmien toimintalogiikkaa.

Suomen edustajat

Valtiosihteeri Marjo Lindgren

Yksikönpäällikkö Aino Sipari

Erityisavustaja Jesse Horsma

Erityisasiantuntija Emma-Leena Kemppainen